

طوفان فکری

خلاقانه اندیشیدن نیازمند ابزاری همچون طوفان فکری و نمودار نزدیکی روابط می باشد. طوفان فکری، فهرست کردن تمامی ایده هایی است که یک گروه در پاسخ به یک مسئله یا پرسش ارائه می کند. در سال ۱۹۳۹، گروهی به رهبری مدیر تبلیغاتی، آکس اوزبورن اصطلاح "طوفان فکری" را ابداع کرد. بنا به گفته اوزبورن، طوفان فکری به معنای بکارگیری مغز برای پرداختن همه سوئله به مسئله ای خلاقانه است و برای انجام این کار هر یک از افراد به شیوه ای ضربتی، بی پروا به یک موضوع می پردازند. قبل از اینکه ایده ها ارزیابی شوند، هر شخص ایده ی خود را در ذهنش تجزیه و تحلیل می کند، بدین ترتیب خلاقیت تشویق می شود. همه اندیشه ها درست در نظر گرفته می شوند و اغلب بعیدترین ایده ها پرتمر ترینند. طوفان فکری ساخت یافته، اندیشه های خلاقانه ی بیشتری در مورد هر "پرسش محوری" مطرح شده تولید می کند. اگر این روش به درستی انجام شود، ظرفیت مغز انسان را برای تفکر جانبی و تناظر آزاد فعال می نماید.

طوفان فکری با پرسشی واضح آغاز و با فهرستی خام از اندیشه ها پایان می پذیرد. کاری که انجام می دهد این است که فهرستی خام از اندیشه ها به شما ارائه می دهد. برخی از اندیشه ها خوب برخی بد خواهند بود، اما اگر بکوشید اندیشه ها را در جلسه طوفان فکری تحلیل کنید، جلسه را بی ثمر خواهید کرد. دست نگهدارید. بعداً می توانید نتایج یک جلسه طوفان فکری را با دیگر ابزار ارتقاء کیفیت تحلیل کنید. نمودارهای نزدیکی روابط برای تنظیم یک فهرست خام طراحی شده است که از "احساس درونی" برای دسته بندی اندیشه های خام بهره می گیرد. این کار، اغلب بعد از طوفان فکری صورت می گیرد..

پیش از آغاز هر جلسه ی موثر طوفان فکری، قوانین کار باید وضع گردند. این بدان معنی نیست که محدودیتهای بسیار سختی مانند شوخی نکردن و یا خلاقیت نداشتن وضع شوند، بلکه بدین معناست که قوانین رفتاری برای تعامل فرد با فرد وضع شوند. زمانی که افراد از این قوانین تعدی کنند، خلاقیت آنها متوقف می شود.

بهترین روش برای وضع قوانین معنادار این است که از یک گروه بخواهیم خودشان آنرا ایجاد کنند. سعی کنید یک جلسه کوچک طوفان فکری در مورد ایجاد این قواعد برپا کنید. این جلسه باید فرصتی را برای تمرین مهارتهای لازم در جلسه موثر طوفان فکری فراهم آورد. این جلسه همچنین به گروه امکان می دهد که مسئول رفتارهای پذیرفتنی و نپذیرفتنی خود باشند. تنها در صورتی که گروه قانونی را اجرا نکرد، شما باید (به عنوان تسهیل کننده) آن را به لیست بیفزایید. پس از اینکه لیست قوانین تهیه شد، اطمینان حاصل کنید که همه اعضا با اداره ی جلسه طبق این قوانین موافق هستند. لیست قوانین را در جایی از اتاق که کاملاً دید دارد، نصب کنید.

طوفان فکری در پاسخگویی به پرسشهای خاصی مانند موارد زیر کمک می کند:

- امسال با چه فرصت هایی مواجه خواهیم شد؟
- چه عواملی عملکرد بخش X را محدود می کنند؟
- دلیل مسئله Y چه می تواند باشد؟
- برای حل مسئله Z چه می توان کرد؟

با این حال، طوفان فکری نمی تواند به طور مثبت به شما در شناسایی دلایل مشکلات، درجه بندی ایده ها به ترتیبی معنادار، انتخاب ایده های مهم یا بررسی راه حل ها کمک کند. برای هدایت یک جلسه ی طوفان فکری موارد زیر را در نظر بگیرید:

۱. پیش از آنکه جلسه را برای دریافت ایده ها آغاز کنید، اطمینان حاصل کنید همه از مورد پرسش محوری رضایت و درک کافی دارند.
۲. ممکن است بخواهید به هر کس چند ثانیه فرصت دهید تا چند ایده را یادداشت کند.
۳. با حرکت به دور میز یا اتاق شروع کنید و به هرکس فرصت دهید تا نظر خود را ابراز کند. پس از چند دور، موضوع را توضیح دهید.
۴. ایده های بیشتر بهتر است. ایده های بنیادی و همچنین ارائه ی ایده با استفاده از ایده های قبلی را تشویق کنید.
۵. قضاوت در مورد همه ایده ها را معلق کنید.
۶. دقیقاً همان چیزی را که گفته شد ثبت کنید. تنها زمانی شفاف سازی کنید که همه ایده های خود را مطرح کرده اند.
۷. تا زمانی که تعداد ایده ها کم نشده اند، دست نگه ندارید. به ایده هایی که بعداً به ذهن افراد می رسند فرصت دهید.
۸. ایده هایی را که تکراری هستند و به موضوع ربط ندارند حذف کنید.

قوانین کلیدی که برای هدایت جلسه طوفان فکری مفیدند:

تمرکز را تقویت کنید

با بیانی خوش آهنگ و صریح مسئله را عنوان کنید. بیان صریح بهتر از بیان نامفهوم است. بهترین روش بیان موضوع، به جای تمرکز بر چند هدف، تمرکز به یک هدف خاص است. ایده های گنگ را بیان نکنید. جمله ها را کامل بیان کنید. این یک جلسه ی تبادل اندیشه است نه موضوعی جدی که فقط نیازمند راه حل های جدی باشد. به خاطر داشته باشید، این یکی از لذت بخشترین ابزارهای کیفیت است، بنابراین تمام گروه را مشارکت دهید!

قوانین تفریحی بنویسید

" به تاخیر انداختن قضاوت" و "هر بار یک گفتگو" قوانین اولیه هستند. قواعد دیگر عبارتند از "تأکید بر کیفیت"، "عینی بودن" و "تشویق ایده های خطر دار."

ایده های خود را شماره گذاری کنید

لیست های شماره دار اهدافی ایجاد می کنند که به شرکت کنندگان انگیزه می دهند. می توانید بگویید "بیایید سعی کنیم ۱۰۰ ایده مطرح کنیم." همچنین لیست ها برای بررسی ایده ها مرجعی فراهم می کنند.

ساخت و جهش

بیشتر جلسات طوفان فکری از یک منحنی توان پیروی می کنند: به آرامی آغاز می شوند، به نقطه اوج می رسند و به تدریج افقی می شوند. بهترین تسهیل کنندگان، بحث را در مراحل اولیه درک می کنند، با جریان یافتن ایده ها کنار می کشند، و سپس دوباره با کم شدن انرژی وارد بحث می شوند.

فضایی برای یاد آوری ایجاد کنید

تسهیل کنندگان خوب باید ایده ها را بر یک سطح قابل دسترسی مانند تخته یا دیوار بنویسند.

ماهیچه های ذهن خود را انعطاف پذیر کنید

طوفان فکری مانند دوی ماراتن باید با تمرین گرم کردن آغاز شود. بنابراین جلسه را با مطالب ساده آغاز کنید و همچنان که شرکت کنندگان وارد بحث می شوند عمیق تر به موضوع بپردازید.

فیزیکی شوید

نمونه هایی از محصولات رقبا، اشیائی که به مسئله مربوطند و یا راه حل های ظریفی از دیگر حوزه ها بیاورید تا باعث بیشتر درگیر شدن در مسئله ی اصلی شود. همچنین این نمونه ها را برای ساختن مدل هایی ساده از مفهوم در دست داشته باشید.

از ایده های دیگران انتقاد نکنید

این جلسات یک زمینه برای نشان دادن برتری خود نسبت به دیگران نیست.

بر اساس ایده های دیگران ایده بسازید

اغلب ایده ای که فردی ارائه می دهد، می تواند ایده ی بهتر یا بزرگتری را در فرد دیگر برانگیزد، یا شکل دیگر یک ایده می تواند "امر بزرگ" بعدی باشد. همین فرآیند ساخت ایده هاست که منجر به ایجاد ایده های نو و خارق العاده می شود.

تفکر برتری کیفیت نسبت به کمیت را بر عکس کنید

در اینجا خواستار کمیت هستیم. هر چقدر ایده های خلاقانه بیشتر باشد بهتر است. حتی می توانید افراد را برای ارائه ی حداکثر ایده به کوشش وادار کنید و عملکرد را با آخرین جلسه طوفان فکری که هدایت کرده اید مقایسه نمایید.

دیگر پرسشهای آماده سازی طوفان فکری:

- چه کسی جلسه طوفان فکری را رهبری یا تسهیل می کند؟
- چه کسانی در جلسه طوفان فکری شرکت خواهند کرد؟
- چه کسی می تواند خیلی سریع بنویسد تا ایده های ارائه شده را بدون کند کردن گروه ثبت کند؟
- جلسه طوفان فکری در کجا برگزار خواهد شد؟
- چه موادی برای طوفان فکری لازم است (کاغذ، تخته سفید و ماژیک، قلم و غیره)؟
- چه نتیجه ای می خواهیم از جلسه ی طوفان فکری بگیریم؟